

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Αθήνα, 11 Μαρτίου 2024

Πρόταση νόμου

**Προτάσεις νόμων με λαϊκή πρωτοβουλία
κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 παρ. 6 του Συντάγματος**

Πίνακας Περιεχομένων

Άρθρο 1 | Αντικείμενο – Πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 2 | Ορισμοί

Άρθρο 3 | Πρωτοβουλία κατάρτισης πρότασης νόμου και συγκέντρωσης υπογραφών

Άρθρο 4 | Υποβολή και παραδεκτό της πρότασης νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία

Άρθρο 5 | Ανάρτηση πρότασης νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία προς υπογραφή –
Πλατφόρμα «Πρωτοβουλία»

Άρθρο 6 | Συλλογή υπογραφών

Άρθρο 7 | Επιτυχής πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία

Άρθρο 8 | Αναστολή και ματαίωση της διαδικασίας

Άρθρο 9 | Ζητήματα προβολής και οικονομικής διαχείρισης

Άρθρο 10 | Έναρξη ισχύος

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Αντικείμενο του παρόντος είναι η εξειδίκευση της διαδικασίας εφαρμογής της παραγράφου 6 του άρθρου 73 του Συντάγματος, για την υποβολή πρότασης νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία.
2. Με υπογραφή πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) πολιτών που έχουν δικαίωμα ψήφου μπορούν να κατατίθενται έως δύο ανά κοινοβουλευτική περίοδο προτάσεις νόμων στη Βουλή, σύμφωνα με τη διαδικασία του παρόντος. Οι προτάσεις νόμων του προηγούμενου εδαφίου δεν μπορεί να αφορούν θέματα δημοσιονομικά, εξωτερικής πολιτικής και εθνικής άμυνας.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Στον παρόντα νόμο:

- α) «Πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία» είναι η πρόταση που καταρτίζεται και κατατίθεται στη Βουλή σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 6 του Συντάγματος και την παρ. 2 του προηγούμενου άρθρου.
- β) «Παραδεκτή πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία» είναι η πρόταση που πληροί την προϋπόθεση του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 73 του Συντάγματος και χαρακτηρίζεται ως τέτοια κατά τη διαδικασία του άρθρου 4 του παρόντος.
- γ) «Αναρτηθείσα προς υπογραφή πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία» είναι η πρόταση που έχει αναρτηθεί στην ειδική πλατφόρμα «Πρωτοβουλία» σύμφωνα με το άρθρο 5 του παρόντος.
- δ) «Επιτυχής πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία» είναι η πρόταση που έχει συγκεντρώσει τον ελάχιστο απαιτούμενο έγκυρο αριθμό υπογραφών Ελλήνων και Ελληνίδων πολιτών με δικαίωμα ψήφου, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 1 και το άρθρο 7 του παρόντος.

Άρθρο 3

Πρωτοβουλία κατάρτισης πρότασης νόμου και συγκέντρωσης υπογραφών

1. Πρωτοβουλία για την κατάρτιση πρότασης νόμου και τη συγκέντρωση των προβλεπόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 1 υπογραφών μπορεί να αναλάβει οποιοσδήποτε Έλληνας ή οποιαδήποτε Ελληνίδα πολίτης με δικαίωμα ψήφου, ατομικά ή από κοινού με άλλους/άλλες.

2. Επί της πρότασης νόμου που καταρτίζεται, εκτός των ουσιαστικών προτεινόμενων ρυθμίσεων, αναγράφονται επίσης:

α) Το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία των προσώπων της παρ. 1 που αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία κατάρτισης της πρότασης και συλλογής των υπογραφών και

β) τα στοιχεία επικοινωνίας (κατ' ελάχιστον αριθμός τηλεφώνου και διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου) τουλάχιστον ενός εξ αυτών που αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία.

Πρόταση νόμου που δεν αναγράφει τα στοιχεία αυτά δεν είναι έγκυρη και δεν λαμβάνεται υπόψη για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος.

Άρθρο 4

Υποβολή και παραδεκτό της πρότασης νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία

1. Η πρόταση νόμου υποβάλλεται από τα πρόσωπα της παρ. 1 του άρθρου 2 στη Βουλή των Ελλήνων και καταχωρείται σε ειδικό πρωτόκολλο που τηρείται στο γραφείο του Προέδρου της Βουλής. Μετά την υποβολή της, η πρόταση νόμου διαβιβάζεται αμελλητί στην Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής, η οποία εντός δεκαπέντε (15) ημερών συντάσσει έκθεση περί της συμμόρφωσης ή μη με τους περιορισμούς του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 73 του Συντάγματος. Εάν δεν έχει συνυποβληθεί ανάλυση συνεπειών ρύθμισης του άρθρου 85 παρ. 3 του Κανονισμού της Βουλής από τα πρόσωπα της παρ. 1 του άρθρου 2, αυτή καταρτίζεται με ευθύνη της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής και συνοδεύει την πρόταση νόμου.

2. Η πρόταση νόμου χαρακτηρίζεται ως παραδεκτή ή μη με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης κατόπιν υποχρεωτικής γνωμοδότησης της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής που δίδεται εντός επτά (7) ημερών από τη διαβίβαση σε αυτή της έκθεσης της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής. Η απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης

εκδίδεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερών από τη διαβίβαση σε αυτόν της γνωμοδότησης της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής.

3. Πρόταση νόμου που χαρακτηρίζεται ως παραδεκτή με την απόφαση της προηγούμενης παραγράφου, αναρτάται αμέσως προς υπογραφή στην ειδική πλατφόρμα του επόμενου άρθρου με πράξη του Προέδρου της Βουλής.

4. Πρόταση νόμου που χαρακτηρίζεται ως μη παραδεκτή αρχειοθετείται με πράξη του Προέδρου της Βουλής. Η πράξη αρχειοθέτησης γνωστοποιείται από τον Πρόεδρο της Βουλής στους Προέδρους των Κοινοβουλευτικών Ομάδων.

Άρθρο 5

Ανάρτηση πρότασης νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία προς υπογραφή – Πλατφόρμα «Πρωτοβουλία»

1. Στη Βουλή των Ελλήνων δημιουργείται και λειτουργεί ειδική ψηφιακή πλατφόρμα με ονομασία «Πρωτοβουλία», οι τεχνικές προδιαγραφές, η πρόσβαση και η έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της οποίας, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Προέδρου της Βουλής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εντός τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

2. Στην απόφαση της προηγούμενης παραγράφου ορίζονται επίσης ο τρόπος πρόσβασης στην πλατφόρμα για το σκοπό της ανάρτησης πρότασης νόμου προς υπογραφή ή της υπογραφής αναρτηθείσας πρότασης, ο τρόπος υπογραφής, καθώς και ο τρόπος διασταύρωσης των στοιχείων του υπογράφοντος ή της υπογράφουσας και η διαπίστωση, μέσω της βάσης δεδομένων των εκλογικών καταλόγων που τηρούνται στο Υπουργείο Εσωτερικών, ότι έχει δικαίωμα ψήφου.

3. Οι προτάσεις νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία που χαρακτηρίζονται ως παραδεκτές κατά το προηγούμενο άρθρο αναρτώνται προς υπογραφή στην πλατφόρμα της παρ. 1 με αυστηρή σειρά προτεραιότητας ανάλογα με την ημερομηνία της σχετικής απόφασης του Υπουργού Δικαιοσύνης.

4. Η ανάρτηση πρότασης νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία προς υπογραφή ανακοινώνεται στη Βουλή σύμφωνα με το άρθρο 63 του Κανονισμού αυτής. Στην ιστοσελίδα της Βουλής δημιουργείται ειδικός χώρος προβολής των ενεργών προτάσεων νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία.

Άρθρο 6

Συλλογή υπογραφών

1. Πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία συνυπογράφεται έγκυρα μόνο από Έλληνες και Ελληνίδες πολίτες με δικαίωμα ψήφου. Η συγκέντρωση των υπογραφών γίνεται ψηφιακά/επιγραμμικά μέσω της ειδικής πλατφόρμας του προηγούμενου άρθρου.

2. Τα ελάχιστα απαραίτητα στοιχεία που πρέπει να συλλέγονται κατά τη συνυπογραφή πρότασης νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία μέσω της ειδικής πλατφόρμας του προηγούμενου άρθρου είναι:

α) το ονοματεπώνυμο,

β) το πατρώνυμο,

γ) το μητρώνυμο,

δ) το έτος γέννησης και

ε) ο αριθμός δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή ο αριθμός διαβατηρίου ή ο αριθμός δημοτολογίου ή ο ειδικός εκλογικός αριθμός του υπογράφοντος/της υπογράφουσας.

3. Τα δεδομένα που συγκεντρώνονται χρησιμοποιούνται προς τον σκοπό του παρόντος νόμου και για τη συγκεκριμένη νομοθετική πρωτοβουλία για την οποία διατέθηκαν, φυλάσσονται δε και τυγχάνουν επεξεργασίας σύμφωνα με τους όρους της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, με υπεύθυνη επεξεργασίας και εκτελούσα την επεξεργασία τη Βουλή των Ελλήνων.

Άρθρο 7

Επιτυχής πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία

1. Πρόταση νόμου αναρτημένη προς υπογραφή στην πλατφόρμα του άρθρου 5 που συγκεντρώνει τον ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό υπογραφών σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 διαβιβάζεται αμελλητί με πράξη του Προέδρου της Βουλής στη Διάσκεψη των Προέδρων, η οποία επικυρώνει τη συνδρομή των τυπικών προϋποθέσεων του άρθρου αυτού, με βάση τα στοιχεία της ειδικής πλατφόρμας του άρθρου 5.

2. Μετά την επικύρωση της συνδρομής των τυπικών προϋποθέσεων από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής, μια πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία θεωρείται επιτυχής και κατατίθεται προς συζήτηση και ψήφιση κατά το άρθρο 85 του Κανονισμού της Βουλής με πράξη του Προέδρου της, η οποία επέχει και θέση υπογραφής της πρότασης νόμου και των συνοδευτικών αυτής εγγράφων.
3. Η πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία από την κατάθεσή της σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο εξομοιώνεται με πρόταση νόμου κατατεθείσα από βουλευτή, τη δε θέση του προτείνοντος βουλευτή κατά το άρθρο 84 του Κανονισμού της Βουλής και για την εφαρμογή όλων των σχετικών διατάξεων αυτού έχει ο Πρόεδρος της Βουλής ή ο Αντιπρόεδρος που ορίζεται από αυτόν με την πράξη της προηγούμενης παραγράφου. Ο Πρόεδρος ή ο ορισθείς Αντιπρόεδρος δεν έχουν το δικαίωμα να αποσύρουν την πρόταση νόμου κατά το άρθρο 86 παρ. 3 του Κανονισμού της Βουλής.
4. Μετά την κατάθεσή της η πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία παραπέμπεται στην οικεία κοινοβουλευτική επιτροπή προς επεξεργασία και εν συνεχεία εισάγεται προς συζήτηση και ψήφιση στην Ολομέλεια της Βουλής κατά την τακτική νομοθετική διαδικασία των άρθρων 89 και επόμενα του Κανονισμού της Βουλής.
5. Στην περίπτωση προτάσεων νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία το άρθρο 92 του Κανονισμού της Βουλής εφαρμόζεται υποχρεωτικά.

Άρθρο 8

Αναστολή και ματαίωση της διαδικασίας

1. Πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία ανακαλείται ελεύθερα από τα πρόσωπα που ανέλαβαν την πρωτοβουλία σύμφωνα με το άρθρο 3 μέχρις ότου χαρακτηριστεί παραδεκτή και αναρτηθεί στην ειδική πλατφόρμα του άρθρου 5 προς προσυπογραφή. Επί πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται από περισσότερα πρόσωπα από κοινού, αυτά μπορούν μέχρι το χρονικό σημείο του προηγούμενου εδαφίου να αποσύρουν την στήριξή τους στην πρωτοβουλία είτε μεμονωμένα, οπότε η πρωτοβουλία συνεχίζει ως εάν να είχε υποβληθεί εξ αρχής από τα λοιπά πρόσωπα, είτε συνολικά, οπότε η πρωτοβουλία ανακαλείται πλήρως. Μετά το χρονικό σημείο του πρώτου εδαφίου, η πρόταση δεν ανακαλείται και συνεχίζεται μέχρι τη με οποιοδήποτε τρόπο ολοκλήρωση της διαδικασίας κατά τις διατάξεις του παρόντος.
2. Αν πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία καταστεί επιτυχής εντός της κοινοβουλευτικής περιόδου κατά τη διάρκεια της οποίας έχουν ήδη κατατεθεί στη

Βουλή σύμφωνα το άρθρο 85 του Κανονισμού της δύο (2) προηγούμενες, η διαδικασία αναστέλλεται. Με την έναρξη της νέας κοινοβουλευτικής περιόδου τα πρόσωπα που είχαν την πρωτοβουλία κατάρτισης της πρότασης νόμου κατά το άρθρο 3 παρ. 1 μπορούν με δήλωσή τους, που υποβάλλεται στο ειδικό πρωτόκολλο του άρθρου 4 παρ. 1 του γραφείου του Προέδρου της Βουλής, να ζητήσουν τη συνέχιση της διαδικασίας. Αν η δήλωση αυτή δεν υποβληθεί εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη της νέας κοινοβουλευτικής περιόδου, η διαδικασία ματαιώνεται, η πρόταση νόμου θεωρείται ανακληθείσα και αρχειοθετείται με πράξη του Προέδρου της Βουλής.

3. Σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας που προηγείται της κατάθεσης πρότασης νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία κατά την παρ. 2 του προηγούμενου άρθρου μπορεί ο αρμόδιος Υπουργός ή οποιοσδήποτε βουλευτής να την καταθέσει αυτούσια ως νομοσχέδιο ή πρόταση νόμου, αντίστοιχα, στη Βουλή. Στην περίπτωση αυτή και μόνο εάν το νομοσχέδιο ή η βουλευτική πρόταση νόμου υπερψηφιστεί από τη Βουλή, η διαδικασία ματαιώνεται και η πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία αρχειοθετείται με πράξη του Προέδρου της Βουλής.

Άρθρο 9

Ζητήματα προβολής και οικονομικής διαχείρισης

1. Εντός εξήντα (60) ημερών από την κατάθεση επιτυχούς πρότασης νόμου προς επεξεργασία και ψήφιση στη Βουλή υποβάλλεται στον Πρόεδρο αυτής αναλυτική έκθεση με τις δαπάνες προβολής και δημοσιότητας της πρότασης στις οποίες προέβησαν τα πρόσωπα του άρθρου 3 παρ. 1. Η έκθεση συνοδεύεται από τα νόμιμα παραστατικά και δημοσιεύεται στην πλατφόρμα «Πρωτοβουλία» της Βουλής των Ελλήνων.

2. Τα τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά μηνύματα για την προβολή αναρτηθείσας προς υπογραφή πρότασης νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία εξομοιώνονται με μηνύματα κοινωνικού περιεχομένου κατά την έννοια της κοινής υπουργικής απόφασης 1686/2018 «Δωρεάν μετάδοση μηνυμάτων κοινωνικού περιεχομένου από τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς» (Β' 2037), η οποία εφαρμόζεται αναλογικά, και μεταδίδονται δωρεάν από της τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς για τουλάχιστον πέντε (5) λεπτά ανά εβδομάδα. Σε περίπτωση σώρευσης περισσότερων μηνυμάτων, η επιλογή γίνεται με κλήρωση.

3. Οι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί υποχρεούνται να παρέχουν επαρκή ενημέρωση, στις ειδησεογραφικές και ενημερωτικές εκπομπές και εκπομπές πολιτικού διαλόγου, για αναρτηθείσες προς υπογραφή προτάσεις νόμου και να δίνουν βήμα για την παρουσίαση των απόψεων των πολιτών ή των εκπροσώπων των φορέων που λαμβάνουν τη σχετική πρωτοβουλία.

4. Οι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. υποχρεούνται να μεταδίδουν σε τακτά χρονικά διαστήματα ενημερωτικά μηνύματα για τη δυνατότητα ανάληψης νομοθετικής πρωτοβουλίας από τους πολίτες, να ενημερώνουν για σχετικές πρωτοβουλίες και να αναλαμβάνουν κάθε πρόσφορη πρωτοβουλία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών γύρω από τον θεσμό αυτό.

5. Για την υπαίθρια προβολή μηνυμάτων που αφορούν αναρτηθείσες προτάσεις νόμου με λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία και τη σχετική συλλογή υπογραφών εφαρμόζεται το άρθρο 44 παρ. 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 46 παρ. 1 περ. α' του π.δ. 26/2012 (Α' 57).

Άρθρο 10

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Οι προτείνοντες βουλευτές

Αλέξανδρος Χαρίσης

Θεοπίστη Πέρκα

Αθανασία Αναγνωστόπουλου

Ευτυχία Αχτσιόγλου

Χουσεΐν Ζεϊμπέκ

Αθανάσιος Ηλιόπουλος

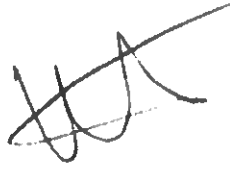
Δημήτριος Τζανακόπουλος

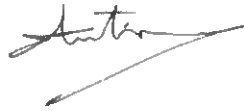
Μερόπη Τζούφη

Ευκλείδης Τσακαλώτος

Οζγκιούρ Φερχάτ

Θεανώ Φωτίου